پرونده

انفجاری در هواپیمای توپولف رخ نداده است

یک مقام امنیتی روسیه اعلام کرد، شواهد موجود نشان می‌دهد هیچ انفجار یا آتش‌سوزی‌ای در هواپیمای توپولف روسیه که در دریای سیاه سقوط کرده بود، رخ نداده است.

بعد از آنکه روز یک‌شنبه یک فروند هواپیمای نظامی توپولف روسیه که با ۹۲ سرنشین عازم پایگاه الحمیمیم سوریه بود، در آب‌های دریای سیاه سقوط کرده و تمام سرنشینان آن کشته شدند، رسانه‌ها به انبوهی از گمانه‌زنی‌ها درباره علت سقوط آن پرداختند اما بالاخره روز سه‌شنبه یک منبع امنیتی در گفت‌وگو با خبرگزاری «تاس» اعلام کرد، هیچ نشانه‌ای از وقوع انفجار یا آتش‌سوزی در داخل هواپیمای «Tu-154» ارتش روسیه که روز یک‌شنبه در دریای سیاه سقوط کرده بود، مشاهده نشده است. این منبع امنیتی تأکید کرد: «پس از بررسی اجزای پیدا شده این هواپیما مشخص شد هیچ نشانه‌ای از انفجار یا آتش‌سوزی وجود نداشته است.» به هر حال بر اساس گمانه‌زنی‌ها برخی کارشناسان با توجه به اینکه ظاهراً خلبان هواپیما قبل از سقوط با برج مراقبت تماسی نداشته و گزارشی از بروز اشکال فنی در هواپیما را نداشته احتمال وقوع انفجار ناگهانی در هواپیما وجود دارد که البته وقوع انفجار لزوماً به معنی بمب‌گذاری و اقدام تروریستی هم نیست. با توجه به درگیری روسیه در جنگ سوریه، احتمال اقدامات تلافی‌جویانه برخی گروه‌های تندرو وجود دارد و شایعات مربوط به انفجار هواپیما نیز با توجه به چنین پس‌زمینه‌ای رواج یافته است. سرویس امنیت فدرال روسیه پیش‌تر اعلام کرده بود هیچ شواهدی مبنی بر اینکه این حادثه تروریستی بوده باشد، پیدا نشده است. این نهاد امنیتی روسیه گفته بود: «در حال حاضر چهار فرضیه مطرح است: اینکه یک جسم خارجی حین پرواز با یکی از موتورهای هواپیما برخورد کرده باشد یا سوختگیری غیراستاندارد در نهایت به از کار افتادن موتورها انجامیده باشد، اشتباه خلبان و در نهایت نقص فنی در هواپیما.»

■ پیدا شدن جعبه سیاه

روز سه‌شنبه، وزارت دفاع روسیه اعلام کرد گروه جست‌وجو برای یافتن بقایای هواپیمای روسی یکی از دستگاه‌های ضبط مشخصات پرواز سقوط کرده روسی را در ساعات اولیه بامداد در فاصله حدود ۱/۵ کیلومتری ساحل دریای سیاه پیدا کرده است. به گفته مقامات دولتی، در حال حاضر گروه‌های تجسس متشکل از حدود ۳هزار و ۵۰۰نفر، ۴۵ کشتی و ۱۹۲ غواص منطقه وسیعی در دریای سیاه را برای یافتن قطعات هواپیما و اجساد سرنشینان آن جست‌وجو می‌کنند. تعدادی هواپیمای بدون سرنشین نیز در این جست‌وجو شرکت دارند. تاکنون ۱۲جسد و قطعاتی از هواپیما یافت شده است.

واکنش

بغداد: اظهارات عادل الجبیر بی‌ارزش است

وزارت خارجه عراق ضمن محکومیت اظهارات وزیر خارجه سعودی علیه حشد الشعبی، این سخنان را نشانگر ادامه رفتارهای تنش‌آفرین سعودی‌ها دانست و تأکید کرد که بغداد هیچ ارزشی برای اظهارات الجبیر درباره حشدالشعبی قائل نیست.

اظهارات جنجالی عادل الجبیر، وزیرخارجه سعودی علیه نیروهای بسیج مردمی عراق بار دیگر واکنش تند مقامات این کشور را در پی داشته است. احمد جمال، سخنگوی وزارت خارجه عراق در بیانیه‌ای اعلام کرد: «تکرار اظهارات توهین‌آمیز عادل الجبیر علیه قهرمانان حشد الشعبی و تهمت زدن به آنها نشان دهنده ادامه برخورد بحران‌آمیز عربستان با عراق و گرایش طایفه‌ای است.» به گزارش شبکه خبری سومریه نیوز، وی گفت: «عربستان با این روش بسیاری از فرصت‌های ارتباط مثبت و سازنده با مردم منطقه را از دست داد و باعث شد تا این کشور همچنان به تنش و بحران‌ها در یمن و سوریه دامن بزند. ما هرگز اجازه این مسئله را در عراق نمی‌دهیم. حشدالشعبی نیروی جنگی ملی و مبارزی است که براساس قانون فعالیت می‌کند و یکی از تشکیلات امنیتی رسمی در کشور است. ما هیچ ارزشی برای چنین اظهاراتی قائل نیستیم. تمامی جهان واقعیت رخدادهای عراق را می‌داند و با احترام با ما برخورد می‌کند». الجبیر روز دوشنبه حشدالشعبی عراق را شبه‌نظامیان طایفه‌گرا دانسته و مدعی شد که فرماندهان آنها ایرانی‌اند! الجبیر از زمان تشکیل حشدالشعبی بارها از این گروه انتقاد کرده و در سخنان توهین‌آمیزی این گروه مردمی را به ایجاد جنگ فرقه‌ای متهم کرده است. همچنین جاسم الجزایری، عضو دفتر سیاسی حزب‌الله عراق و از فرماندهان حشدالشعبی به اظهارات وزیر خارجه عربستان واکنش نشان داد و تاکید کرد که حشد الشعبی یک نیروی نظامی است که طبق دستور دولت عراق عمل می‌کند. جاسم الجزایری روز سه شنبه در واکنش به اظهارات الجبیر به شبکه خبری «روداو» گفت: «مواضع عربستان علیه نیروهای داوطلب مردمی عراق عجیب یا جدید نیست و دشمنی‌های آن علیه عراق ادامه دارد و این کشور با چشم طایفه‌گری به عراق نگاه می‌کند». الجزایری افزود: «اگرچه جمهوری اسلامی از عراق حمایت سیاسی و نظامی می‌کند، اما حشد الشعبی هیچ ارتباطی با ایران ندارد. عربستان تمایلی به درک تغییر دموکراتیکی که عراق از زمان سرنگونی رژیم صدام در سال ۲۰۰۳ شاهد آن بوده است، ندارد».

از سوی دیگر، ابراهیم الجعفری، وزیرخارجه عراق دیروز در سخنانی با ابراز تعجب از میزان بالای حساسیت درباره حضور سردار قاسم سلیمانی، فرمانده سپاه قدس ایران در عراق گفت: «او نیز تنها به عنوان مستشار در عراق حضور دارد و نقش وی تنها ارائه مشورت به نیروهای مسلح است نه بیشتر و سوال من این است که چرا این همه حساسیت برای یک مستشار ایرانی وجود دارد، در حالی که در عراق دهها مستشار از امریکا، انگلیس، کانادا و دیگر کشورها حضور دارند و پدیده کمک گرفتن از مستشاران در عراق وجود دارد و چیز پنهانی نیست اما مداخله مستشاران در امور داخلی عراق مردود است.»

پرونده

جنایت عامدانه عربستان در یمن

رئیس مرکز حقوقی توسعه یمن اعلام کرد گزارش‌های سازمان‌های حقوق بشری در خصوص جنایت‌های عربستان در یمن تنها بخش ناچیزی از جنایت‌های این کشور علیه مردم یمن است.

به گزارش فارس، «طه ابوطالب»، رئیس مرکز حقوقی توسعه یمن در واکنش به گزارش سازمان بین‌المللی دیده‌بان حقوق بشر در خصوص استفاده عربستان از بمب‌های خوشه‌ای در اوایل ماه جاری میلادی (دسامبر) در استان صعده گفت که این سازمان فقط بخش کوچکی از اقدام عربستان را برای استفاده از بمب‌های خوشه‌ای در یمن منتقل کرده است. ابوطالب در گفت‌وگو با خبرگزاری اسپوتنیک روسیه گزارش داد که جنایت‌های عربستان در استفاده از بمب‌های خوشه‌ای برزیلی و امریکایی فراتر از گزارش‌های منتشر شده در سازمان دیده‌بان حقوق بشر است. وی تأکید کرد بارها از سازمان‌های بین‌المللی حقوق بشری خواسته اقدامات جدی‌تری علیه ائتلاف عربی- سعودی اتخاذ کنند، زیرا این کشور با کشتار غیرنظامیان و تخریب زیرساخت‌های یمن به عمد همه قوانین و پیمان‌های بین‌المللی را زیر پا می‌گذارد.

وی در واکنش به ادعای سعودی‌ها که حمله به یمن برای تحقق منافع مردم این کشور صورت گرفته، گفت: کدام بخش از حمله به خاک یمن، تخریب زیرساخت‌ها، کشتار غیرنظامیان، محاصره کشور و گرسنگی تا حد مرگ به سود مردم یمن است و قرار است به وسیله آن منافع این مردم محقق شود. گزارش‌های حقوق بشری از داخل یمن حاکی است که تنها در مناطق هم‌مرز با عربستان دست‌کم ۶۰ هزار آواره یمنی از سوء تغذیه و نبود امکانات بهداشتی و پزشکی رنج می‌برند.

گزارش یک

علی قنادی

نتانیاهو سطح مناسبات با ۱۰ کشور حامی قطعنامه ۲۲۳۴ را کاهش داد

انتحار دیپلماتیک رژیم صهیونیستی

رژیم صهیونیستی همچنان در حال درگیری دیپلماتیک و تنش با کشورهایی است که به قطعنامه جمعه شب شورای امنیت درباره شهرک‌سازی‌ها رأی مثبت دادند. در تازه‌ترین اقدام، نتانیاهو ملاقات ماه بعد خود با نخست وزیر انگلیس را لغو کرد؛ اقدامی که البته با واکنش منفی لندن روبه‌رو شده است. همزمان دولت اوباما برای مهار خشم تل‌آویو، طرحی تدوین کرده که ضمن به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی به عنوان یک دولت یهودی، حق بازگشت آوارگان را نفی می‌کند.

به گزارش «جوان» به نقل از ان بی سی نیوز، اسرائیل روز سه شنبه سطح مناسبات خود را با ۱۰کشور از ۱۴ کشوری که به قطعنامه ضد اسرائیل جمعه شب شورای امنیت رأی مثبت دادند، کاهش داد؛ اقدامی که در سوابق دیپلماتیک این رژیم کم‌سابقه است. امانوئل ناهشون سخنگوی وزارت خارجه رژیم صهیونیستی روز گذشته در بیانیه‌ای اعلام کرد که اسرائیل «تماس‌های کاری خود را با ۱۰ سفارت (کشورهای) مرتبط (با قطعنامه) کاهش داده و همچنین سفر مقام‌های اسرائیلی به این کشورها را تا تصمیمات مقتضی متوقف کرده است.» این کشورها شامل انگلیس، فرانسه، چین، ژاپن، اوکراین، آنگولا، مصر، اروگوئه و اسپانیا هستند. امریکا در این فهرست وجود ندارد ولی نتانیاهو دیروز به صراحت گفت که دولت اوباما در پشت سر صدور این قطعنامه بوده است. نخست وزیر رژیم صهیونیستی گفت: «ما هیچ شکی نداریم که دولت اوباما این (قطعنامه) را ابتکار کرده و در پشت سر آن بوده است، کلمات آن را هماهنگ کرده و خواستار تصویب آن شده است.» سفیر رژیم صهیونیستی در واشنگتن نیز همین اظهارات را تکرار کرد و کاخ سفید را متهم کرد در جریان حرکت اخیر شورای امنیت سازمان ملل متحد در راستای تصویب قطعنامه ضداسرائیلی، اقدام به تشکیل باندی علیه این رژیم کرد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، ران درمر، سفیر رژیم صهیونیستی در امریکا در گفت‌وگویی با شبکه خبری سی.ان.ان گفت: «اسرائیل قصد دارد مدارک مربوط به مداخله دولت امریکا در راستای تصویب قطعنامه ضداسرائیلی در شورای امنیت سازمان ملل متحد را در زمان مناسب به نمایش بگذارد.» این دیپلمات رژیم صهیونیستی گفت: «چیزی که مایه خشم است، این است که امریکا در واقع پشت به راه انداختن این باند بود.» تل‌آویو همچنین در اقدامی که نشان‌دهنده تشدید تنش‌ها با متحد استراتژیک خود است، سفیر امریکا در تل‌آویو را احضار کرده است. یک مقام رژیم صهیونیستی گفته که نتانیاهو دستور داده تا هفته‌های آینده تا زمانی که دونالد ترامپ وارد کاخ‌سفید شود، وزرای کابینه اسرائیل از سفر یا ملاقات با کشورهایی که به این قطعنامه رأی مثبت دارند، خودداری کنند. ترامپ در یک توئیتر دیگر که به طور ضمنی در حمایت از اسرائیل است، نوشته است: «سازمان ملل چنین پتانسیل بزرگی دارد اما در حال حاضر به باشگاهی برای دورهمی افراد و حرف زدن و خوشگذرانی تبدیل شده است.»

همزمان روزنامه تایمز روز سه‌شنبه در گزارشی نوشت: اسرائیل به دلیل عصبانیت از حمایت لندن از قطعنامه اخیر شورای امنیت سازمان ملل درباره شهرک‌سازی در مناطق اشغالی فلسطین، برنامه دیدار بنیامین نتانیاهو با «ترزا می» نخست وزیر انگلیس را لغو کرده است. همچنین روزنامه تلگراف نوشت که وزیر دفاع اسرائیل از یهودیان فرانسه خواسته که این کشور را به خاطر رأی مثبت فرانسه به قطعنامه اخیر ترک کنند. تلگراف می‌گوید که چهار روز بعد از صدور این قطعنامه، دولت اسرائیل در حال قطع کردن کمک‌های توسعه‌ای خود به برخی کشورها، احضار سفیر برخی کشورهای دیگر و ابراز خشم به برخی دیگر از ۱۴ کشوری است که به این قطعنامه رأی مثبت داده‌اند. اقدامات نتانیاهو نه تنها با واکنش کشورهای حامی قطعنامه و برخی کشورهای اروپایی مواجه شده بلکه در داخل سرزمین‌های اشغالی هم با واکنش روبه‌رو شده است. آموس یادلین ژنرال سابق اسرائیلی در یادداشتی برای روزنامه صهیونیستی یدیعوت آحارونوت با انتقاد از اقدامات نتانیاهو نوشت: اسرائیل به جای روبه‌رو شدن با کشورهای پیشرو جهان، باید تلاش کند از تبدیل این موضوع به یک بهمن در حال سقوط جلوگیری کند و یک استراتژی بلندمدت در برابر دولت جدی امریکا ترسیم و دست به کار یک رشته حرکت‌ها برای بازسازی موضع خود در جهان شود.» این روزنامه، قطعنامه ۲۳۳۴ را یک ضربه دیپلماتیک به اسرائیل خوانده است.

■ تل‌آویو نگران کنفرانس پاریس

«تونی کی» معاون سفیر انگلیس در تل‌آویو در واکنش به تصمیم نتانیاهو برای ملاقات نکردن با ترزامی گفته که این اقدام ناامیدکننده است. روزنامه تایمز نوشت: لغو دیدار رودررو نتانیاهو و ترزا می در حالی صورت می‌گیرد که نخست‌وزیر انگلیس دو هفته پیش در سخنانی در نشست سالیانه «دوستان محافظه‌کار اسرائیل» در لندن، ضمن بسیار مهم خواندن روابط لندن و تل‌آویو گفته بود: اسرائیل نقش مهمی در تحولات آینده انگلیس خواهد داشت. من بر این باور هستم که اسرائیل و انگلیس منافع مشترک زیادی با یکدیگر دارند. دولت آلمان نیز هرچند در دوره کنونی عضو شورای امنیت نبوده، ولی از این تصمیم دفاع کرده است. فرانک والتر اشتاین مایر، وزیر خارجه آلمان دیروز گفت که شهرک‌سازی‌های اسرائیل در اراضی فلسطینی مانعی اساسی بر سر راه صلح و سازش است و راهکار تشکیل دو کشور را با خطر مواجه می‌کند. اشتاین مایر تأکید کرد که شورای امنیت بار دیگر موضع همیشگی آلمان مبنی بر مخالفت با شهرک‌سازی و غیرقانونی دانستن آن را مورد تأکید قرار داد. برخی منابع حدس می‌زنند که اقدامات رژیم صهیونیستی برای ایجاد بازدارندگی در مقابل اقدامات مشابهی است که ممکن است در کنفرانس آینده پاریس اتفاق بیفتد. نیمه ماه آتی میلادی نشستی در پاریس درباره فلسطین برگزار می‌شود که به نوشته روزنامه الحیات می‌تواند دومین ضربه مهلک به نخست وزیر رژیم صهیونیستی بعد از تصویب قطعنامه محکومیت شهرک‌سازی در شورای امنیت باشد. «ریاض المالکی» وزیر خارجه فلسطین به روزنامه الحیات گفته که نشست پاریس قرار است ساز و کار روند مسالمت‌آمیز برای حل پرونده فلسطین را مشخص کند که شامل درخواست از اسرائیل برای توقف شهرک‌سازی، عقب‌نشینی از مرزهای ۱۹۶۷ و موافقت با تأسیس دولت فلسطین به پایتختی قدس خواهد بود.

■ طرح جدید صهیونیستی کری

با این حال، دیروز منابع خبری روایتی کاملا متفاوت از طرح جدید جان کری ارائه کردند. به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، روزنامه فلسطینی القدس به نقل از یک منبع آگاه اعلام کرد که کلیات این طرح که قرار است طی روزهای آینده ارائه شود، نشان می‌دهد جان کری سعی در پیدا کردن راهی برای به رسمیت شناخته شدن کشور یهود، تشکیل کشور فلسطین در مرزهای سال ۱۹۶۷ همراه با مبادله اراضی و باقی ماندن ۷۵ الی ۸۰ درصد از شهرک‌نشینان صهیونیست ساکن کرانه باختری تحت حاکمیت رژیم صهیونیستی را دارد. بر اساس این طرح، طرف فلسطینی باید کشور یهود را به رسمیت بشناسد و در مقابل، اسرائیل هم کشور فلسطین به پایتختی قدس شرقی را به رسمیت بشناسد و سپس طرفین پایان منازعه میان خود را اعلام کنند. براساس گزارش این روزنامه، سند مذکور هیچ اشاره‌ای به حق بازگشت آوارگان فلسطین یا پرداخت غرامت مادی به آنها نکرده و مسئله قدس را هم مورد بررسی قرار نداده است. روزنامه فلسطینی قدس خاطر نشان کرد که جان کری در جریان سخنرانی خود در کنفرانس بین‌المللی صلح فرانسه یاقبل از آن، طرح خود برای پایان منازعه فلسطینی- اسرائیلی را ارائه خواهد داد.

سوریه و ایران چندان به نتیجه‌بخش بودن دیپلماسی با آنکارا در سوریه خوش‌بین نیستند

قمار سیاسی مسکو با ترکیه

گزارش ۲

اخبار ضدونقیضی از فرآیند پشت پرده مذاکرات سیاسی و دیپلماتیک حول محور بحران سوریه منتشر شده، در حالی که به نظر می‌رسد مقامات روسی درصدد هستند از طریق همراه کردن ترکیه پرونده سوریه را پیش ببرند اما به نظر می‌رسد مقامات تهران و دمشق نسبت به نیت آنکارا خوش‌بین نیستند.

وزارت خارجه روسیه دیروز طی بیانیه‌ای از گفت‌وگوی تلفنی سرگئی لاوروف، وزیر خارجه این کشور با «مولود چاووش‌اوغلو» همتای ترک خود خبر داد. در بیانیه منتشر شده از سوی وزارت خارجه روسیه آمده است: «طرفین بر اهمیت جمع‌بندی اولیه پارامترهای عملی توقف درگیری‌ها، جداسازی معارضان میانه‌رو از گروه‌های تروریستی و تمهیدات برای دیدار در آستانه (پایتخت قزاقستان) تأکید کردند.» مقامات روسیه پس از پایان نبرد حلب تلاش‌های دیپلماتیک را برای دستیابی به یک راه‌حل سیاسی از طریق همراه کردن ترکیه تشدید کرده‌اند. سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه روز گذشته گفت دولت سوریه در حال انجام مذاکراتی با مخالفان سوری پیش از نشست احتمالی گسترده میان دو طرف در شهر آستانه پایتخت قزاقستان است؛ مسئله‌ای که مخالفان سوری درباره آن اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند. جرج صبرا از مسئولان این گروه اپوزیسیون سوری گفت که مسکو هیچ اطلاعی از برگزاری چنین نشستی به آنها نداده است. باوجود این میخائیل بوگدانوف، معاون وزیر خارجه روسیه نیز تأکید کرد که تهران، مسکو و آنکارا در اجلاس معارضان سوری با دولت سوریه که در ژانویه آینده در شهر آستانه برگزار خواهد شد، میانجیگری می‌کنند. وی افزود: قرار است نمایندگان نیروهای مسلح از جمله نیروهای مخالف و نیروهای دولت سوریه که در حال جنگ هستند در این اجلاس شرکت کنند. مقامات روسیه طی چند روز گذشته تحرک قابل توجهی به تلاش دیپلماتیک خود داده‌اند و در تلاش هستند از طریق متقاعد کردن ترکیه، به یک آتش‌بس سراسری در سوریه دست پیدا کنند. ترکیه مهم‌ترین حامی گروه‌های تروریستی در سوریه محسوب می‌شود و ناظران معتقدند اگر ترکیه حمایت‌های خود را از تروریست‌ها قطع کند می‌توان به پایان سریع‌تر جنگ سوریه امیدوار بود اما ناظران نسبت به نیت مقامات آنکارا تردید جدی دارند و معتقدند دولت ترکیه به رهبری رجب طیب اردوغان نشان داده که غیرقابل پیش‌بینی است و به سختی می‌توان به آن اعتماد کرد. خبرگزاری «ووستی» به نقل از یک منبع دیپلماتیک ناشناس گزارش داد که نمایندگان ارتش‌های روسیه و ترکیه نیز رایزنی‌هایی را با مخالفان سوری در شهر آنکارا درباره آتش‌بس سراسری احتمالی در سوریه داشته‌اند. یک منبع روسی نیز به المیادین گفت: حضور نیروهای هم‌پیمان ارتش سوریه و نیروهای مورد حمایت ترکیه محوری مهم در دیدار آستانه است. وی افزود: مسکو روی متن توافقی که قرار است در آستانه میان مخالفان و دولت سوریه امضا شود، کار می‌کند. پیش‌تر ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه گفته، روسیه، ایران و ترکیه به همراه بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه همگی پذیرفته‌اند که شهر آستانه، پایتخت قزاقستان، میزبان دور بعدی مذاکرات صلح سوریه باشد. همچنین منابع خبری از بررسی موضوع همگرایی روسیه، ایران و ترکیه برای حل و فصل بحران سوریه و همچنین تهدیدات پیش روی کشورهای این منطقه در نشست سازمان پیمان امنیت جمعی خبر دادند. بنا به اعلام رسانه‌های روسی، «ولادیمیر پوتین» رئیس‌جمهور روسیه در همایش سران سازمان پیمان امنیت جمعی، همتایان خود را از اقدامات کشورش همراه با ایران و ترکیه جهت برقراری صلح فراگیر در سوریه آگاه کرد. مقامات ترکیه نیز از نشست سه‌جانبه استقبال کردند. ابراهیم کالین، سخنگوی رجب طیب اردوغان رئیس‌جمهور ترکیه در یک کنفرانس خبری با اشاره به رایزنی‌های ایران، روسیه و ترکیه برای یافتن راه‌حلی در سوریه گفت: مذاکرات آستانه علاوه بر تلاش‌های سازمان ملل خواهد بود. تهران، مسکو و آنکارا نیز به عنوان ضامن در این روند شرکت خواهند کرد و با دولت سوریه و مخالفانش رایزنی خواهند کرد. باوجود این رسانه‌های ترکیه اذعان کردند که آنکارا با چالش‌های جدی در سوریه مواجه است. روزنامه «حریت» چاپ ترکیه در یادداشتی به بررسی مداخله نظامی این کشور در شمال سوریه تحت عنوان عملیات «سپر فرات» پرداخته و تأکید می‌کند شرایط برای نظامیان ترکیه در این میدان نبرد، روز به روز سخت‌تر می‌شود. حریت در یادداشت خود آورده است: مرگ هر سرباز ترک در سوریه این سؤال را بیشتر رواج می‌دهد که ترکیه در این کشور چه می‌کند. با اینکه عملیات ترکیه در الباب با چراغ سبز روسیه است اما تضمینی نیست که مسکو بعد از توافق با دولت جدید امریکا، از هدف غایی آنکارا در سوریه حمایت کند. ترکیه هنوز راه طولانی برای رسیدن به اهدافش در سوریه دارد.

■ تکذیب نشست مسکو

پیشتر یک منبع آگاه در گفت‌وگو با پایگاه خبری «عصرایران» وجود برنامه ملاقات سه‌جانبه سران ایران، ترکیه و روسیه در شهر آستانه قزاقستان را تکذیب کرد. این منبع آگاه اضافه کرد: خبر منتشر شده به نقل از وزارت خارجه روسیه درباره این نشست نادرست است و چنین خبری از سوی این وزارتخانه منتشر نشده است. در همین حال بعضی منابع سعودی مدعی اختلاف نظر بین روسیه و ایران درباره روند مذاکرات سیاسی شدند. روزنامه فرامنطقه‌ای الحیات که وابسته به عربستان سعودی است به نقل از منابع آگاه گزارش داد «مسکو به گروه‌های اسلامگرا و مخالفان به اصطلاح میانه‌رو در سوریه پیشنهاد داده که با فراهم کردن بستر انسانی و اقتصادی مشترکی زمینه انتقال کالاها و آزادی عبور و مرور کامیون‌ها میان مناطق تحت کنترل مخالفان و مناطق تحت کنترل دولت سوریه را فراهم کنند و همچنین شوراهای محلی که منتخب ساکنان منطقه هستند، تشکیل شده و طرف‌های ضمانت‌کننده توافقنامه یعنی ترکیه و روسیه از طریق این شوراها مدیریت مناطق تحت کنترل خود را بر عهده گیرند و همزمان مسکو تعهد دهد از دمشق ضمانت بگیرد که مخالفان و فعالان را تحت پیگرد قرار ندهد.» این پیشنهاد روسیه از سوی دمشق رد شده است.

نگاه

دکتر سید نعمت‌الله عبدالرحیم‌زاده

نقش راهبردی روسیه در صلح افغانستان

مسکو روز سه‌شنبه ۲۷ دسامبر میزبان نمایندگان کشورهای چین و پاکستان برای برگزاری نشست سه‌جانبه‌ای مربوط به اوضاع افغانستان بود. این سومین نشست در این مورد است و به گفته مقام‌های روسی و پاکستان، پیش از این هم نشست‌هایی در پکن و اسلام‌آباد در این مورد برگزار شده بود. باوجود دو نشست قبلی اما به نظر می‌رسد که حساسیت مقام‌های دولتی و پارلمانی افغانستان نسبت به سومین نشست در مسکو شدت گرفته تا آنجا که انتقادها دیگر غیرعلنی نیست و شکیب مستغنی، سخنگوی وزارت خارجه افغانستان هم گفته که نشست سه‌جانبه در مسکو با غیاب نماینده‌ای از افغانستان «نگران‌کننده و پرسش‌برانگیز» است. علاوه بر این، برخی از نمایندگان افغانستان مثل حسیب‌الله کلیم‌زی، نایب رئیس دوم مجلس سنا و آمنه افضلی، نماینده این مجلس هم انتقادهایی بر این نشست وارد کرده‌اند و افضلی از عدم‌مشروعیت آن گفته است. این حجم از حساسیت مقام‌های افغانی نمی‌تواند تنها به دلیل برگزاری این نشست باشد بلکه باید آن را به دنبال انتشار اخباری مبنی بر روابطی بین روسیه و گروه طالبان دانست که حالا مقام‌های افغانی را نسبت به نقش روسیه در افغانستان حساس کرده است.

قبل از هر چیز، باید توجه داشت که رابطه کرملین با طالبان طی دهه‌ای گذشته به یک نحو نبوده بلکه دچار تحولات گاه متناقضی بوده است. روسیه در طول حکومت طالبان از جبهه متحد شمالی علیه این حکومت حمایت می‌کرد و زمانی که ائتلاف بین‌المللی به رهبری امریکا در سال ۲۰۰۱ و برای سرنگونی این حکومت به افغانستان حمله کرد، کرملین از حامیان این ائتلاف بود. کرملین بعد از سقوط طالبان سعی داشت تا با حمایت از جبهه شمال و نماینده آن، یونس قانونی، در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۰۴ افغانستان نقش جدیدی در افغانستان داشته باشد اما شکست قانونی در برابر حامد کرزای و گرایش کرزای به غرب باعث شد تا کرملین با چرخشی کامل به سوی طالبان نقش دیگری را دنبال کند. تماس‌های اولیه بین دو طرف در سال ۲۰۰۶ انجام شد و دو موضوع حساس مربوط به حضور جنگجویانی از آسیای میانه در صفوف طالبان و مواد مخدر در مرکز این تماس‌ها بود که طالبان سعی داشت به طرف روسی بابت هر دو موضوع تضمین‌هایی بدهد. تداوم این تماس‌ها منجر به آزادی خلبان روسی از دست طالبان در ۲۰۱۴ شد اما باعث نشد تا روس‌ها حاضر به حمایت از طالبان بشوند تا هزینه رقابتی تازه با امریکا و متحدانش در محور افغانستان را متحمل بشوند. باوجود این، ظهور پدیده داعش و پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری امریکا باعث تغییر در نگاه کرملین به طالبان شده و همین نیز شک و تردیدهایی در کابل نسبت به نقش روسیه در افغانستان ایجاد کرده است.

هرچند طالبان سال‌ها قبل به کرملین در مورد جنگجویان آسیای میانه تضمین دادند اما روس‌ها نمی‌توانستند چنین تضمینی از داعشی بگیرند که در افغانستان ظاهر شده بود و جنگجویانی از تاجیکستان و دیگر کشورهای آسیای میانه عضو آن هستند. این موضوع نگرانی جدی مسکو در مورد امنیت آسیای مرکزی ایجاد کرده و مجبور است تا با داشتن روابطی با طالبان ارزیابی واقع‌بینانه‌ای از اوضاع و میزان قدرت و نفوذ طالبان داشته باشد و حتی از طالبان به عنوان اهرم کنترل داعش در افغانستان استفاده کند. از سوی دیگر، ترامپ در زمان کارزار انتخاباتی خود وعده همکاری با روسیه در جنگ روسیه را داده بود و می‌توان انتظار این نوع همکاری در افغانستان را نیز داشت. به نظر می‌رسد روس‌ها از حالا دست به کار شده‌اند و با برقراری روابط با طالبان سعی دارند مقدمه همکاری با ترامپ را فراهم کنند. سخنان افرادی مثل ژنرال جان نیکلسون، فرمانده نیروهای امریکایی و ناتو در افغانستان، علیه روسیه و توصیف رفتار روسیه به «اعمال نفوذ زیانبار» از یک سو برای تحریک دولت کابل در برابر نقش روسیه در افغانستان است و از سوی دیگر، این سخنان را باید نگرانی افرادی مثل او در حاکمیت امریکایی دانست که نمی‌توانند همکاری احتمالی ترامپ با روسیه در افغانستان را تحمل کنند و از حالا جنگ روانی خود را علیه آن شروع کرده‌اند. در هر حال، کرملین با برگزاری نشست سه‌جانبه و همکاری نزدیک با چین نقش فعالی را در افغانستان به عهده گرفته که برقراری تماس‌هایی با طالبان و همکاری ترامپ بعد از ورودش به کاخ سفید اجزای مکمل این نقش خواهند بود. این نقش بیشتر در جهت یافتن راه‌حل سیاسی برای جنگ بیش از ۱/۵ دهه‌ای دولت کابل با طالبان است تا با یافتن طرحی قابل قبول برای هر دو طرف، مسیری به سوی صلح در افغانستان تعیین شود.

اخبار کوتاه

■ ترامپ: سازمان ملل کلوب خوشگذرانی است!

چند روز پس از تصویب قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل در محکومیت شهرک‌سازی‌های اسرائیل، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور منتخب امریکا این نهاد سیاسی را زیر سوال برد و گفت که سازمان ملل به کلوپی برای خوشگذرانی تبدیل شده است. دونالد ترامپ روز سه شنبه در توئیتر نوشت: «سازمان ملل پتانسیلی بسیار قوی دارد اما به یک کلوب برای افراد تبدیل شده تا دور هم جمع شوند و اوقات خوشی داشته باشند. بسیار تأسف‌بار است». ترامپ روز جمعه هشدار داده بود با روی کار آمدن او در ۲۰ ژانویه آتی اوضاع سازمان ملل تفاوت خواهد کرد.

■ جاسوسی امریکا از فعالیت‌های مسافران خارجی

در حالی که چند سال قبل «ادوارد اسنودن» عضو سابق آژانس امنیت ملی امریکا فاش کرد که در این کشور جاسوسی گسترده علیه شهروندان وجود داشته است، یک رسانه غربی از جاسوسی واشنگتن علیه مسافران خارجی هم پرده برداشت. روزنامه «گاردین» گزارش داد: «دولت امریکا از مسافران خارجی خواسته است فعالیت‌های خود در شبکه‌های اجتماعی را افشا کنند؛ کاری که تلاشی به منظور تعیین تهدیدات محتمل تروریستی محسوب شده است.»

■ امریکا درصدد برهم زدن توازن هسته‌ای علیه روسیه است

در ادامه انتقادات روسیه از لایحه دفاعی جدید امریکا، سخنگوی وزارت خارجه روسیه از بندهای موشکی قید شده در این لایحه انتقاد کرده و آن را ضد روسیه خوانده است. ماریا زاخاروا گفت: «بخش بزرگی از لایحه (دفاعی امریکا)، به موضوعات دفاعی موشکی اختصاص داده شده است. در حالی که قبلا دفاع موشکی امریکا به موضوعات حملات محدود احتمالی علیه امریکا می‌پرداخت، حالا درصدد حفاظت موثر و چند لایه در برابر حمله موشکی است». او ادامه داد: «اکنون اقدام امریکا یکباره به نحوی بیان شده است که واشنگتن در نظر داشته است که برابری هسته‌ای با روسیه را به هم بزند تا در حوزه استراتژیک به یک سری دستاوردهای یک جانبه دست یابد.»

■ رئیس‌جمهور فیلیپین: نیازمند نظام فدرالی هستیم

رودریگو دوترته، رئیس‌جمهور فیلیپین در سخنانی گفت باید نظامی فدرالی در این کشور برقرار شود و وعده داد در آن صورت از سمت خود کناره‌گیری می‌کند. وی گفت که بدون دولت فدرالی، هیچ وقت صلح و آرامش در کل کشور برقرار نخواهد شد. در حال حاضر ساختار سیاسی فیلیپین جمهوری است و رئیس‌جمهور به مدت شش سال از طرف مردم انتخاب می‌شود. همچنین این کشور یک کنگره شامل دو مجلس نمایندگان و سنا دارد. رئیس‌جمهور کنونی فیلیپین که سال جاری میلادی انتخاب شد، درصدد است نظام این کشور را به فدرالی تغییر دهد.

■ ریزش در حزب حاکم کره جنوبی

بعد از افشای فساد رئیس‌جمهور کره جنوبی در اداره امور حکومتی و رای پارلمان برای استیضاح وی، ۲۹ نفر از اعضای حزب حاکم این کشور، آن را ترک کرده و خبر از تشکیل حزب جدید دادند. این افراد گفته‌اند، حزب سیاسی جدید را روز ۲۴ ژانویه ۲۰۱۷ تشکیل می‌دهند تا برای انتخابات آتی ریاست جمهوری آماده شوند و امیدوارند بان کی‌مون، دبیر کل سابق سازمان ملل که اول سال جاری میلادی به کره جنوبی بازمی‌گردد، به حزب آنان ملحق شود.